

Helgekommentar Moss Avis 5. juli 2008

Egne og andres refleksjoner på guttetur

Av Trygve G. Nordby

Denne uka har jeg hatt besøk av faren min fra Bjørkelangen. Han kom til Son sammen med broren sin og en kamerat for å bli med å fiske makrell. Det ble guttetur på fiskebåten Elg. Damene på Bjørkelangen hadde utstyrt kara med nistepakker. Brødskiver med eggerøre og sveler med jordbærsyltetøy. Da kara kom hjem rensa damene fisken og serverte middag. Det får meg til å reflektere over mannsrollen.

”Veien til mannens hjerte går gjennom magen”, heter det. Et annet ordspråk tar dette et skritt lenger: ”Gi menn mat - og de vil adlyde”. Det er jeg ikke så sikker på. Kara i forrige generasjon adlyder i hvert fall ikke hvis det gjelder forespørsel om en innsats på kjøkkenet. Uansett hvor mange sveler med jordbærsyltetøy som serveres. Faren min har bygd flere hus enn antall ganger han har vasket golvet.

Det sies mye rart om oss menn. Uansett generasjoner. Det meste er ikke veldig positivt. Noen mener at ”Forskjellen mellom en gutt og en mann ikke er særlig stor. Den består stort sett i prisen på leketøyet”. Her kjenner jeg meg igjen når jeg ser meg rundt i fiskebåten. Knapper og brytere over alt. Og dyrt er det. Men moro.

I det hele tatt er det ingen grenser for hvordan menns egenskaper blir nedvurdert. Et belgisk ordtak sier at "Hver mann er herre i eget hus – til gjestene er gått". Eller Else Michelet som sier at: "Gubber kjennetegnes først og fremst ved at de har tenkt de tankene de har tenkt å tenke". Tenk det.

Da ligger det mer anerkjennelse i det gamle kinesiske ordtaket som lyder; "Bak en dyktig mann står det alltid andre dyktige menn". Men andre varianter av det samme ordtaket snur det rask i mannens disfavør: "Bak enhver framgangsrik mann står en undrende kvinne". Eller enda verre: "Bak enhver framgangsrik mann, står en overrasket svigermor".

Agathata Christie spør: "Hvorfor tror dere menn alltid at det er hulemannen som gjør mest inntrykk på det annet kjønn?" Det impliseres at vi er primitive. Og stort sett bare opptatt av mat og pupper. Det siste kan det være noe i. Fra fødselen av er jo den kombinasjonen en ren nødvendighet. Problemet er at de fleste kvinner mener at vi også som voksne menn stort sett bare er opptatt av mat og pupper.

Dette har den rødgrønne regjeringen forsøkt å gjøre noe med. Medskribent i Moss Avis, tidligere barne- og likestillingsminister Karita Bekkemellem, fikk satt ned et nytt mannsrolleutvalg, kalt Mannspanelet. Over tretti menn av alle farger, størrelser, aldre, sosial status og seksuell legning, deltok. Hensikten har vært å definere den nye mannsrollen. Mannspanelet la fram sine konklusjoner tidligere i vår: Firedeling av svangerskapspermisjon (!), regelmessig kontroll av menns helse og et forslag om å starte landsdekkende kampanjer for å endre mannsidealet, var blant de femti forslagene som kom ut av arbeidet.

Behovet for å endre mannsidealet er noe som har oppstått en eller annen gang siden steinalderen. Nå som vi ikke trenger å drive primitiv jakt på kvinner og vilt for å få tilfredsstilt basale behov. Nå som vi kan kjøpe maten på Kiwi og sjekke damer på internett, er tiden moden for et nytt mannsideal. Det er ikke lenger nok å idealisere en krysning mellom Tarzan, Fritjof Nansen og Hårek den Hardbalne.

Noen hevder også at kravet om et nytt mannsideal kommer fordi vi menn faktisk har endret oss. Det stiller jeg meg tvilende til. Vi *vil* egentlig ikke endre oss. Det er damene som har endret seg. Overtatt våre revir og dermed utfordret mannsidealet. Dagens kvinner nøyer seg ikke med å sende med eggerøre og sveler. Nå går de i dress. De røyker og drikker og banner. De tar utdanning og ledende jobber. De velger selv hvem de vil være sammen med og sitter både i fengsler og bankstyrer. De har kort og godt lagt seg øverst.

Hva gjør vi menn da? Vi forsøker å beskytte oss. Og vi har mange måter å beskytte oss på. Martin Luther prøvde rett og slett å definere kvinnene bort: "Menn har brede skuldre og smale hofter, følgelig er de i besittelse av intelligens. Kvinner har smale skuldre og brede hofter. Kvinner burde holde seg hjemme. Måten de er skapt på åpenbarer dette, for de har brede hofter og en solid bakdel til å sitte på, for at de skal se til huset og føde og oppdra barn". Sa Martin Luther.

Andre måter å løse problemet på er å dra på guttetur. Ofte. Makrellfiske, elgjakt eller rett og slett ut på tur med gutta. Enten det er for å se fotballkamp i London eller på ølfestival i München. Spiller ingen rolle, bare vi kan få være i fred. Noen sier at "når kvinner får det siste ordet, skyldes det oftest at menn ikke kommer på noe å si". Det er ikke sant. Fordelen med oss mannfolk er nettopp det at vi kan tie. Vi kan til og med holde kjeft sammen. Det gir oss tid til å tenke.

Noen gir opp mannsrollen og forsøker å finne det nye mannsidealet ved gå over til motparten. Det vil i denne sammenheng si å ta opp i seg mer utprega feminine trekk. Kjøpe seg blomstrete dress og gå på meditasjonskurs for eksempel. Andre forsøker å ta tilbake tapte territorier og ære ved å tilbringe sommeren med å grille og grille og grille. Eller tilbrede all middag av egen fangst. Skal det være syltet makrell? Stekt pir? Eller røkt kryddermakrell? Jeg bare spør.

Eller så forsøker vi å finne hemmelige og beskyttede områder. Jeg ble nylig spurt av en avis om de kunne få lage et sommerportrett av meg på favorittstedet mitt i Oslo. Det vil si det stedet jeg oppsøker når jeg virkelig vil være i fred og kose meg. De trodde jeg bare fleipa da jeg foreslo Clas Ohlson i Torggata. Det ble ikke noe intervju. Jeg skulle vist heller ha foreslått den nye operaen.

Kanskje får vi et lite hint om en løsning på vår søken etter et nytt mannsideal fra forfatteren som sier: ”Den mannen som klarer seg best sammen med kvinner, er den som klarer seg best uten dem.” Og da handler det om mer enn å vaske egne sokker og stryke egne skjorter.

Mulig det. Sjøl tror jeg at det ligger enda mer av en løsning i det den franske skuespilleren Gerard Depardieu sier: ”Jeg er ikke redd for å vise min feminine side – det er noe av det som gjør at jeg er mann”. Jeg liker det utsagnet.

Uansett. Kara fikk med seg ei bøtte med 40 makrell hjem til damene på Bjørkelangen.

God sommer!